

Παρουσίαση νέου βιβλίου Μητροπολίτη Βεροίας: «Ο λόγος του Θεού ου δέδεταί»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας

- Του Πρωτοπρεσβυτέρου του Οικουμενικού Θρόνου, Στυλιανού Μακρή, Δρος Θεολογίας

Ένας τόμος πνευματικών ομιλιών ομοιάζει συχνά με ένα μικρό κασελάκι κρυμμένων κοσμημάτων η ίσως με το στέμμα ενός βασιλιά, που το έχουν στολίσει οι αρχυροχρυσόχοι με δεκάδες ποικιλόχρωμους και διαφορετικούς στο μέγεθος και την αξία πολύτιμους λίθους. Γι' αυτό και μία παρουσίαση, είτε ενός τέτοιου τόμου, είτε ενός πολυδιακοσμημένου στέμματος, δεν είναι εύκολο πράγμα.

Ακόμη κι ένας εκτιμητής κοσμημάτων θα αναφερθή περιγραφικά στην αξία του

κοσμήματος, χωρίς πολλές λεπτομέρειες για το κάθε ένα πετραδάκι, το κάθε ένα διαμαντάκι· πόσο μάλλον είναι δύσκολο σε λίγες γραμμές να γίνη μία παρουσίαση ενός βιβλίου, εν προκειμένω ενός τόμου με ομιλίες για διαφορετικά θέματα, σε διαφορετικές περιστάσεις. Σίγουρα το υλικό που δένει και συγκρατεί τα πετράδια είναι το πολύτιμο μέταλλο, ο χρυσός· η και το ασήμι. Και σίγουρα το στοιχείο που συγκροτεί και συγκρατεί, δένει και υφαίνει στον αργαλειό του λόγου τα νοήματα ενός τόμου πνευματικών ομιλιών είναι το πολύτιμο πνεύμα, το πνεύμα του ομιλητού και συγγραφέως.

Μα πνεύμα δίχως Πνεύμα δεν προκόπτει, όταν δεν Το συναντά, όταν δεν αφήνεται ανοιχτό και παραδομένο στην πνοή και έμπνευσή Του. «Ει ζώμεν Πνεύματι, Πνεύματι και στοιχώμεν», μας λέγει ο ημέτερος Απόστολος. Στον τόμο λοιπόν, τον οποίον έχω την τιμή να παρουσιάσω, η πνοή του Πνεύματος προδίδεται από το πνεύμα του συγγραφέως· αποκαλύπτεται· φανερώνεται· αποκαλύπτεται στην πραότητα και στην μακροθυμία της έκφρασης· φανερώνεται ταπεινό στην αγαθοσύνη των λέξεων, στην εγκράτεια των εννοιών. Αυτό το Πνεύμα, το Άγιο, το Ζωοποιό, το Σοφοποιό, είναι που έχει εμπνεύσει βαθμηδόν μια ολόκληρη ζωή εβδομήντα πέντε ετών, που έχει φωτίσει όχι μόνον ένα λόγο πενήνταχρονο, ντυμένο σε λευκό στιχάρι, αλλά και μία τσοούτων χρόνων πορεία ιερατικής διακονίας και ποιμαντικής φροντίδας. **Άλλωστε και ο λόγος είναι ένα κομμάτι του εαυτού μας, που όμως βγαίνει μέσα από το βαθύτερο είναι μας, όπως ο Θεός Λόγος, ο Θεός που είναι η Λογική, βγαίνει από τα σπλάχνα του Πατρικού Νοός. Ο λόγος του συγγραφέως, ο λόγος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμονος είναι ο λόγος που αποκαλύπτεται διά του δικού του ταπεινού και αγαθού πνεύματος· είναι ένας θεολογικός πατερικός λόγος «εκ Πνεύματος Αγίου»· ο λόγος της ζωής του, ο λόγος της ιερατικής του και αρχιερατικής του πορείας, ο λόγος των βιωμάτων του, της σκέψης του, της αγωνίας του, της σύνδεσής του με τους προγενέστερους, πατέρες οσίους, τους πνευματέμφορους.** Αυτός ο λόγος του πνεύματός του δένει ολόκληρο το θεματολόγιο του τόμου των ομιλιών του. Είναι το χρυσάφι, το κυρίαρχο πολύτιμο στοιχείο, που δίνει το βασικό σχήμα· Καράτια είκοσι τέσσερα· το μέγεθος κατάλληλο για το κεφάλι του εστεμμένου, του κάθε αναγνώστη· η μορφή, δηλαδή η ροή, ομοιόμορφη, δίχως ατέλειες και δυσπλασίες· συμμετρικός, δίχως εξογκώματα· μετρημένος στο ήθος, στο χρόνο· ελεύθερος, γιατί «ου δέδεται», μα και υποταγμένος σε ένα σκοπό, σε ένα σκοπό ιδιαίτερης σημασίας για την περίοδο που αναφέρεται, την στήριξη των κλυδωνιζόμενων από την από την τρομοκρατία που ασκούσε κατά την πρώτη περίοδο του εγκλεισμού και ασκεί μέχρι σήμερα ο πιο μικρός, ο πιο αφανής, ο πιο ύπουλος τρομοκράτης, ο κορωνοϊός, που κουβαλά ζωσμένος τις εκρηκτικές του ακίδες και χτυπά αλύπητα, χωρίς διακρίσεις,

ανάμεσα στα πλήθη, παντού σε ολόκληρο τον κόσμο.

Το έργο είναι τριμερές, μα ακατάληκτο ως προς τη δυναμική του. Η περίοδος της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής και της Μεγάλης Εβδομάδος, με τον πένθιμο χαρακτήρα, τον Σταυρικό, τον αγωνιστικό, αποτυπώνεται στο πρώτο μέρος, μέσα σε τριακόσιες εβδομήντα σελίδες. Ο καιρός νυν ευπρόσδεκτος για την σωτηρία μέσα από την προετοιμασία για την λαμπροφόρο Ανάσταση και τη δική μας ανάταση προς τα άνω. Επειδή δεν είναι δυνατόν να αναφερθώ διεξοδικά σε κάθε μία από τις εβδομήντα τρεις ομιλίες της περιόδου, θα προσπαθήσω να δώσω στον φίλο αναγνώστη το γενικό περίγραμμα όλων αυτών.

Σταθμοί ανεφοδιασμού της παρηγοριάς και ελπίδας ότι δεν είμαστε μόνοι στην άρση του προσωπικού μας Σταυρού αποτελούν οι Χαιρετισμοί της Υπεραγίας Θεοτόκου, αυτής που είναι στερρόν της πίστεως έρεισμα, στήριγμά μας. Είναι γνωστή η μεγάλη αγάπη που τρέφει ο συγγραφέας στην Μητέρα του Κυρίου· την απλώνει σαν τράπεζα εδεσμάτων για μία ακόμη φορά μέσα από τις πέντε ομιλίες του για τους Χαιρετισμούς και τον Ακάθιστο και μέσα από τις ισάριθμες ομιλίες του για την εορτή του Ευαγγελισμού. Όμως η Παναγία δεν λείπει από τις άλλες ομιλίες, είτε αναφερόμενος στην Κλίμακα, αφού η ίδια η Θεοτόκος είναι κλίμαξ επουράνιος, διά της οποίας κατέβηκε ο Θεός στη γη, είτε αναλύοντας τον Μεγάλο Κανόνα, αφού αυτή είναι ο μέγας κανών των αρετών του Πνεύματος, είτε σε κάθε άλλη ευκαιρία. Για την Μητέρα του Κυρίου κάτι έχει να πη και θα είχε να πη και περισσότερα ο Σεβασμιώτατος, αλλά ο χρόνος και το θέμα σε κάθε περίπτωση έχουν συγκεκριμένο περιεχόμενο και στόχευση. Εκτός από τις ακραιφνώς θεομητορικές ακολουθίες, μην ξεχνούμε ότι το πρόγραμμα των εβδομάδων της Μεγάλης Τεσσαρακοστής έχει τα Μεγάλα Απόδειπνα, τις Προηγιασμένες θείες λειτουργίες, τις θείες λειτουργίες των Κυριακών με το διαφορετικό εορταστικό τους πρόγραμμα, τους Κατανυκτικούς Εσπερινούς, αλλά και τους Εσπερινούς των Σαββάτων, που και αυτοί εντάσσονται στον κύκλο των Κατανυκτικών.

Σε όλα αυτά τα είκοσι χρόνια που διακονῶ ως Ἰδιαίτερος Γραμματέας του, μοῦ ἔκανε πάντα ἐντύπωση ὁ ἀεικίνητος Ἀρχιερέας, πού εἰδικά τήν περίοδο τῆς Σαρακοστῆς δὲν ἄφηνε χωριὸ καὶ ἐνορία πού νὰ μὴν τήν ἐπισκεφθῇ. Ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν ἐνημερώναμε ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἐβδομάδα τοὺς ὑπεύθυνους ἐφημερίους γιὰ τὴν προγραμματισμένη ἐπίσκεψη καὶ συμμετοχὴ στὴν Προηγιασμένη θεία λειτουργία ἢ τὸ Μέγα Ἀπόδειπνο. Τὸ 2020 τὰ πράγματα ἄλλαξαν· ὅμως ἡ ἡλικία δὲν θὰ εἶχε καμία σημασία, ἐὰν δὲν ὑπῆρχε ὁ κορωνοϊός. Στὸν Τόμο περιλαμβάνονται τόσες ὁμιλίες, ὥσταν νὰ ἦταν ὁ Ἀρχιερέας παρὼν στὶς ἀκολουθίες τῶν μὴ ἀστικῶν ἐνοριῶν μὲ τὴν φυσικὴ του παρουσία. Κάποιος ἄλλος ἴσως νὰ μὴ χρειαζόταν νὰ μπῇ στὸν κόπο τῆς συγγραφῆς, ἀφοῦ οἱ Ναοὶ ἦταν κλειστοί. Γιὰ

ποιόν νὰ κάθεσαι νὰ γράφης; γιὰ χάρη τίνος νὰ κηρύξης σὲ ἄδειο Ναό; Κι ὅμως· ἔστω καὶ διαδικτυακά, οἱ ὁμιλίες ἐτοιμάστηκαν καὶ ἀναμεταδόθηκαν. Κάποτε στὴν Κωνσταντινούπολη, στὴν ἀγαπημένη Πρωτεύουσα τοῦ Γένους μας, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος τελοῦσε τὴν θεία λειτουργία. Ἐκείνη τὴ μέρα ὅλος ὁ λαὸς βρισκόταν στὸν Ἰππόδρομο γιὰ πολυδιαφημισμένους ἀγῶνες. Ὁ Ἰωάννης ἦταν μὲ τὸν διάκονο καὶ δυὸ τρεῖς πρεσβυτέρους μέσα στὸ μεγάλο Ναό. Ἔκανε ἓνα φλογερὸ κήρυγμα, πολὺωρο, βαθύτατα θεολογικὸ· σάστισαν οἱ βοηθοὶ του καὶ πίστεψαν ὅτι μᾶλλον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κάτι θὰ ἔπαθε, ὥστε νὰ μιλᾷ τόσην ὥρα σὲ ἄδειο Ναό. «Χρέος μου εἶναι νὰ ὁμιλῶ, νὰ κηρύττω τὸν Χριστό, ἀκόμη κι ἂν δὲν εἶναι κανένας στὸ ἐκκλησίασμα· κι αὐτὸ τὸ ἔργο δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ τὸ ἐγκαταλείψω». Σὲ ἓνα παρόμοιο ἔργο θεατὲς εἶδαμε καὶ ἀκούσαμε διαδικτυακὰ τὸν Σεβασμιώτατο καθημερινὰ νὰ διδάσκη καὶ νὰ κηρύττῃ, νὰ στηρίζῃ καὶ νὰ παρηγορῇ, ἀκόμη κι ὅταν ἦταν ὅλοι κλεισμένοι στὰ σπίτια τους. «Τὸ διάστημα αὐτὸ ζοῦμε ἓνα ἄλλο εἶδος ἀποξένωσης, τῆς ἀποξένωσης ἀπὸ τὰ οἰκεῖα μας, τὰ ἀγαπημένα μας πρόσωπα», λέγει σὲ μία ὁμιλία, προτρέποντας τὴν ὑπομονὴ μέχρι νὰ παρέλθῃ ἡ πανδημία. Μὴ νομίζετε λοιπὸν ὅτι ἡ ἀποξένωση αὐτὴ δὲν πληγώνει καὶ τὸν ἴδιο· γιὰτὶ γιὰ ἓναν Ἐπίσκοπο τοῦ Χριστοῦ ποὺ συνήθισε ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια ἀδιάκοπα καὶ ἀκούραστα νὰ περιέρχεται τὶς πόλεις καὶ τὰ χωριὰ τῆς Μητροπόλεως του ὅλο τὸν χρόνον, γενόμενος πολυζήλωτος σὲ ὁμοίους του καὶ ἴσως ἀφόρητος γιὰ ἐλάχιστους ποὺ...»δὲν χαλοῦν τὴν ἀρχιερατικὴ τους ζαχαρένια», οἰκεῖα καὶ ἀγαπημένα πρόσωπα εἶναι τὰ πνευματικά του παιδιὰ, τὸ ποίμνιό του, οἱ ἐνορίτες ἀκόμη καὶ τῶν πιο ἀπομακρυσμένων χωριῶν.

Τὰ θέματα τῶν ὁμιλιῶν τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν Κατανυκτικῶν Ἑσπερινῶν δὲν θὰμποροῦσε νὰ μὴν σχετίζονταν μὲ τὸν γνωστὸ ἑορταστικὸ κύκλο. Γρηγόριος Παλαμᾶς καὶ ἀγῶνες γιὰ τὴν διαφύλαξη τοῦ ὀρθοδόξου ἀγιαστικοῦ βιώματος ἐν ταῖς θεΐαις ἐνεργεΐαις», ἡ προσκύνηση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἡ Κλίμακα τοῦ ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Σιναΐτη, ἡ μεγάλη μετανοημένη ὁσία Μαρία ἡ Αἰγυπτία, τὸ προανάκρουσμα τῆς Ἀνάστασης τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ ἁγίου τετραημέρου Λαζάρου, εἶναι οἱ ἀφορμὲς ποὺ κινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον μας στὸ οὐσιαστικὸ νόημα τῆς Σαρακοστῆς. **Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι ἀπλῶς μία ἰδέα· εἶναι ἡ πίστη στὴν ψυχοσωματικὴ ἀγιότητα, στὴν πραγματικότητα τῆς ἔνωσης τοῦ χοϊκοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν ὑπερβατικὸ Θεό· ὁ Σταυρὸς δὲν εἶναι ἓνα σύμβολο ἢ ἓνα κήρυγμα· εἶναι ἓνα βίωμα, μία πραγματικότητα στὴν καθημερινότητά μας, ποὺ μᾶς ὁδηγεῖ ψηλά. Ἡ πορεία μας πρὸς τὰ ἄνω εἶναι μία Κλίμακα, μία σκάλα· καὶ αὐτὴν ὅλοι μποροῦν καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀνεβοῦν, ἀκόμη καὶ οἱ πλέον ἁμαρτωλοὶ, πόρνες καὶ τελῶνες· καὶ ὅταν φθάσουν στὸ τέρμα, προγεύονται τῆς χαρᾶς τῆς προσωπικῆς τους ἀναστάσεως, ὅπως ὁ Λάζαρος, μέχρι τὴν ὥρα τῆς κοινῆς ἀναστάσεως.**

Καθ' ὅμοιον τρόπον εἶναι δομημένες καὶ οἱ ὁμιλίες γιὰ τὴν Μεγάλη Ἑβδομάδα. Ἑβδομάδα Θείων Παθῶν μετὰ ἀπὸ τὴν ἔγκράτεια τῶν ἀνθρωπίνων. Ὁ συγγραφέας μᾶς ξεναγεῖ στὴν πιὸ κατανυκτικὴ καὶ πιὸ ἱερὴ περίοδο τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἴσως ἡ κατάνυξη νὰ φθάνη ἐδῶ στὸ ἀποκορύφωμά της, γιὰτὶ ὁ Ἕλληνας ζεῖ μία πρωτόγνωρη κατάσταση, ποὺ τὸν κἀνῃ νὰ εἰσέλθῃ στὸ ταμεῖον του, νὰ προσευχηθῇ σὲ κάποια γωνιὰ τοῦ σπιτιοῦ του, σὰν τοὺς ἐγκλείστους ἀσκητὲς τοῦ Ἄθω· οἱ Ναοὶ κλειστοὶ καὶ τὸ κλίμα τῆς περιόδου βαρὺ· τὸ ψυχολογικὸ φορτίο ἀφόρητο, ἐπαχθές· τὴν ἀπογοήτευση τῶν ἐγκλείστων μεγαλώνουν καὶ οἱ καιρικὲς συνθῆκες, ἡ βροχή, ἡ ὀμίχλη. Μὰ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται· μέχρι ποὺ ἔρχεται ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος νὰ ἀνακουφίσῃ τὶς πληγωμένες καρδιές.

Καὶ ἐδῶ ξεκινᾷ τὸ δεύτερο μέρος τοῦ Τόμου συνολικῆς ἑκτασῆς ἑκατὸν δέκα ἐπτὰ σελίδων. Οἱ Ναοὶ σιγὰ σιγὰ ἀνοίγουν κι ἔτσι δίνεται ἡ δυνατότητα στοὺς πιστοὺς κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Πεντηκοσταρίου νὰ κοινωνήσουν καὶ πάλι τὸν ἀγαπημένο τους Χριστό. Οἱ ὁμιλίες βέβαια καλύπτουν ἓνα χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα μέχρι τὴν Κυριακὴ τῆς Σαμαρείτιδος. Ὡστόσο οἱ ἑορτὲς τῶν ἁγίων Ῥαφαήλ, Νικολάου καὶ Εἰρήνης, Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, Ζωοδόχου Πηγῆς, Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, Νεομαρτύρων τῆς Νάουσας, Ἀποστόλου Θωμᾶ, Ἀποστόλου Σωσιπάτρου, τῶν ἁγίων Ἀργυρῆς τῆς νεομάρτυρος, Ματρῶνας τῆς τυφλῆς, Μεγάλου Ἀθανασίου, Σοφίας τῆς ἐν Κλεισούρᾳ, Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καὶ τῶν Θεσσαλονικέων φωτιστῶν τῶν Σλάβων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, γίνονται πρόσφορες γιὰ τὴν γνωριμία μας μὲ πτυχὲς τοῦ βίου καὶ τοῦ τρόπου ποὺ ἁγίασαν ὅλοι αὐτοὶ οἱ γνωστοὶ καὶ ἀγαπημένοι καὶ θαυματουργοὶ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας, ποὺ ὑπέμειναν ἐκούσιους καὶ ἀκούσιους πόνους καὶ μαρτύρια, αἵματος καὶ συνειδήσεως, διωγμοὺς καὶ τιμωρητικοὺς θανάτους.

Τὸ τρίτο μέρος τοῦ Τόμου εἶναι ἓνα δεκαοκτασέλιδο ἀφιέρωμα στοὺς ἥρωες τῆς ἐποχῆς τοῦ κορωνοϊοῦ, ἱατροὺς καὶ νοσηλευτές, ποὺ δίνουν στὴν ἐμπροσθοφυλακὴ τὴν μεγάλη μάχη στὸν παγκόσμιον πόλεμον τῆς υἱείας. Μία ἐναρκτήρια εἰσήγησις καὶ μία ὁμιλία στὴν ἀφιερωμένη «Ἱατρικὴ Ἑβδομάδα» ποὺ διοργάνωσε ἡ Ἱερά μας Μητρόπολις δίνουν τὸ πνευματικὸ στίγμα μιᾶς συμπόρευσης, συμπόρευσης δύο ἐπιστημῶν, θεολογίας καὶ ἱατρικῆς.

Ἀξιολογῶντας τὰ κείμενα, τὸν τρόπο τῆς ἀπόδοσης τῶν σκέψεων τοῦ συγγραφέως, ἃς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ κάνω ὀρισμένες σημαντικὲς παρατηρήσεις, λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν κάτι ποὺ ἐσκεμμένα δὲν ἀνέφερα, τὴν συμπερίληψη στὸν Τόμο μηνυμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας.

Πρωτίστως, μιὰ καὶ εἶναι σίγουρα τὸ μέγα καὶ ἀδιαμφισβήτητο γεγονὸς στὸν χῶρο

τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας, πού σέ ὅλη τὴν κατὰ μῆκος καὶ πλάτος ἑκταση τοῦ Τόμου ἀναφέρει ὁ Σεβασμιώτατος, εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς ζωντανῆς παρουσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν Ἄρτο καὶ τὸν Οἶνο τῆς θείας λειτουργίας. Ἐδῶ ὑπάρχει κόκκινη γραμμὴ· ὅσοι τὴν περνοῦν, αὐτομάτως θέτουν ἑαυτοὺς ἐκτὸς Ἐκκλησίας, ὅσο κι ἂν κόπτονται πὼς εἶναι καὶ αὐτοὶ ὀρθόδοξοι. Καμία ἀσθένεια, κανένα μικρόβιο, κανέναν ἰός, κανέναν θάνατος, ἂν θέλετε, δὲν ἔχει δύναμη σὲ ἓνα ἀναστημένο Σῶμα. «Θάνατος οὐκέτι κυριεύει Αὐτοῦ», δηλαδή ὁ θάνατος δὲν ἔχει πλέον καμία ἐουσία ἐπάνω Του, ἐπάνω σὲ Αὐτὸν πού τὸν πάτησε θανάτῳ. Προσωπικὰ διακρίνω ὅτι αὐτὸ καὶ μόνον πού διαβάζω μέσα στὰ κείμενα τοῦ Μητροπολίτου μας εἶναι μία σύνοψη ὅλων τῶν δογμάτων τῆς ὀρθόδοξης πίστεως. Ἄλλ’ ἀκόμη κι ἂν ὑπῆρχε μία ὑποθετικὴ περίπτωση κάποιος νὰ κολλήσῃ μία ἀσθένεια μέσῳ τῆς Θείας Κοινωνίας, ποιὸς ἀπὸ ἐμᾶς θὰ προτιμοῦσε νὰ πεθάνῃ μαζί μὲ τὸν Χριστό μας καὶ ποιὸς θὰ προτιμοῦσε νὰ ζήσῃ χωρὶς Αὐτόν; Δυστυχῶς, καὶ τὸ λέω μὲ λύπη αὐτό, κάποιοι χριστιανοὶ φοβήθηκαν νὰ κοινωνήσουν, ὅταν πλέον ἄνοιξαν οἱ Ἐκκλησίες. Πρώτευσε ἡ υἡγεία τους, ἡ ζωὴ τους, ὁ Ἀναστημένος ἦρθε σὲ δεύτερη μοίρα. Καὶ εἶδαμε καὶ ἀκούσαμε πολλοὺς σὲ τηλεοπτικὰ πάνελ νὰ σχίζουν τὰ ἱμάτιά τους γιὰ τὸν τρόπο μετάδοσης μὲ τὴν ἁγία λαβίδα, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ ἴδιο τὸ μυστήριον. Ἀπὸ τὴν ἄλλη βρέθηκαν καὶ ἐκεῖνοι, ζηλωτὲς οὐ κατ’ ἐπίγνωσιν, πού κατηγορήσαν τὴν Ἐκκλησίαν ὅτι ὑποτάχθηκε στὶς ἐντολὲς τῆς Πολιτείας. Σὲ ὅλες τὶς ὁμιλίες τοῦ Τόμου ὁ συγγραφέας βαδίζει στὴ μέση καὶ βασιλικὴ ὁδὸ, πορεύεται μὲ γνώμονα τὴν δισχιλιετὴ ἐμπειρία τῆς ἀποστολικῆς καὶ ἀγιοπατερικῆς ζωῆς, τονίζοντας τὴν ἀνάγκη νὰ τηροῦνται τὰ μέτρα τῆς υἡγείας καὶ τὰ ἅμετρα τῆς θείας θαυματουργίας. Ἡ υἡγεία πρωτεύει, δευτερεύουσα τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας.

Σὲ συνέχεια τῶν παραπάνω γραμμῶν τὸ δεύτερο πού θέλω νὰ παρατηρήσω εἶναι ὅτι ὁ συγγραφέας, ὡς ποιμένας ὑπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας, μεταφέρει τὸ κοινὸν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος καὶ ποτὲ τὸ ἴδιον. Τί σημαίνει αὐτό; σημαίνει ὅτι αἰσθάνεται τὴν Ἐκκλησίαν ὡς κοινὸ σῶμα καὶ κάθε πρωτοβουλία ἢ κάθε ἐνέργεια ἔξω ἀπὸ τὴν κοινὴ ἀπόφαση καὶ ἐνέργεια αὐτοῦ τοῦ σώματος, εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὸ ἀποστολικὸ καὶ ἀγιοπατερικὸ βίωμα καὶ παράδειγμα. Ὅταν ἡ Ἐκκλησία ἀποφασίζει γιὰ θέματα πού ἄπτονται τῆς πορείας τῶν πιστῶν μέσα στὸν κόσμον, ἡ ἀνυπακοὴ ὁδηγεῖ στὴν ἀπώλεια. Ὁ Μητροπολίτης μας ὑπακούει στὴ Σύνοδο· δὲν κάνει τοῦ κεφαλιοῦ του· συναποφασίζει μαζί μὲ ὅλους τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τηρεῖ τὰ συμφωνημένα. Αὐτὸν τὸν λόγο ἐξυπηρετοῦν καὶ τὰ κείμενα τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Πατριάρχου, πού ἀναφέρονται στὴν πανδημία καὶ στὴν διαχείρισή της ἀπὸ πνευματικῆς πλευρᾶς. Κάποιοι πού ἤθελαν νὰ φανοῦν ὀρθοδοξότεροι τῆς Ὀρθοδοξίας τὸ πλήρωσαν μὲ τὴ ζωὴ τους· δυστυχῶς καὶ κρίμα πού ἔγινε ἔτσι. Τὸ φθινόπωρο ἓνας ἡγούμενος σὲ μοναστήρι τῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας, σεβάσμιος,

παιδιόθεν φίλος τοῦ Μητροπολίτου μας, εἶχε συναντήσει τὸν Δεσπότη μας σὲ μία ἐκδήλωση καὶ τὸν εἶχε ρωτήσει τότε μὲ ἓνα χαμόγελο εἰρωνείας: «Μα καλά, Δεσπότη μου, πιστεύετε κι ἐσεῖς ὅτι ὑπάρχει κορωνοϊός;». Πρὸ ἡμερῶν πέθανε ἀπὸ κορωνοϊό. Καὶ σήμερα νοσοῦν καὶ ὅλοι οἱ πατέρες τοῦ μοναστηριοῦ. Ἡ σύνεση, ἡ προσοχὴ τῆς υἰείας μας, ἡ τήρηση τῶν προστατευτικῶν μέτρων, ἡ μέριμνα γιὰ τὴν υἰεία τὴν δική μας καὶ τῶν συνανθρώπων μας, ἡ ἐμπιστοσύνη στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ἡ εὐκαιρία νὰ δοῦμε τὴν πανδημία ὡς παιδαγωγία καὶ ὡς εὐκαιρία νὰ ἔρθουμε πιό κοντὰ στὸν Ἰατῆρα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων μας μέσα ἀπὸ τὴν κατ' ἰδίαν προσευχή ποὺ τὴν εἶχαμε ξεχάσει, εἶναι στοιχεῖα ποὺ ἔγιναν ἀποδεκτὰ ἀπὸ μεγάλη μερίδα τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς ἱστοσελίδας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ νούμερα τῆς τηλεθέας.

Ένα τρίτο σημείο, στο οποίο θέλω να αναφερθῶ, κλείνοντας τὴν παρουσίαση τῶν ὁμιλῶν τοῦ Τόμου, ἔχει νὰ κάνει μὲ τὴν τιμὴ ποῦ περιποιεῖ ὁ συγγραφέας στοὺς ὑπηρέτες καὶ θεράποντες καὶ διακόνους τῆς ὑγείας μας, ἰατροὺς καὶ νοσηλευτές. Δὲν εἶναι τόσο ἡ ἄπειρη ἀγάπη του πρὸς τὸν ἅγιο Λουκᾶ, τὸν θαυματουργὸ ἱατρὸ καὶ Ἀρχιερέα τῆς Συμφερούπολης· μπορεῖ νὰ εἶναι μάρτυρας καὶ γνώστης καθημερινῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου, ἀλλὰ ἡ ἐκτίμησή του καὶ ὁ σεβασμὸς του πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὑγείας ἀνέκαθεν ὑπῆρχε. Ένας μετρημένος κληρικὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερεκτιμᾷ τὶς δυνάμεις του καὶ νὰ ὑποτιμᾷ τὸ ἔργο αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ποὺ βρίσκονται ἐκτεθειμένοι ἴσως περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον στὶς ἀσθένειες μέσα στὰ νοσοκομεῖα, στὰ ἐρευνητικὰ κέντρα, στὰ ἐργαστήρια, στὶς κλινικὲς, στὰ χειρουργεῖα, στοὺς θαλάμους, στὶς ἐντατικὲς, στὰ ἱατρεῖα. Ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Λουκᾶς, ἐὰν ζοῦσε στὶς μέρες μας, κάτι θὰ εἶχε νὰ πῇ καὶ νὰ συμβουλευθῇ ἀρνητὲς τοῦ κορωνοϊοῦ ἢ ζηλωτὲς κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς, ὑγιεῖς καὶ ἀσθενεῖς. Τὸν εἶδε τὸν πόνο ἀπὸ κοντά· τὸν ἔνωσε ὁ ἴδιος στὸ κορμί του, στὴν ψυχὴ του. Καὶ πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι δὲν θὰ διαφωνοῦσε ὡς Ἀρχιερέας καὶ ὡς ἱατρὸς οὔτε μὲ τὶς πνευματικὲς παραινέσεις τοῦ Μητροπολίτου μας, οὔτε μὲ τὶς ὑγειονομικῆς χροιάς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας. Δὲν ξέρω, ἂν θὰ ζήλευε τὶς ὁμιλίες αὐτές, γιατί κι ὁ ἴδιος, ἂν ὑπῆρχε στὴν ἐποχὴ του τὸ διαδίκτυο, δὲν θὰ ἄφηνε ἀνεκμετάλλευτη τὴν δυνατότητα τῆς τεχνολογίας νὰ μεταφέρῃ ἀπὸ τὸν τόπο τοῦ δικοῦ του ἐγκλεισμοῦ, ἀπὸ τὸν τόπο τῆς μακρινῆς καὶ παγωμένης του ἐξορίας, τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ ποὺ οὔτε δέδεται, οὔτε παλαιώνει, οὔτε χάνεται, οὔτε ἀλλοιώνεται, ἀλλὰ παραμένει ζωντανὸς καὶ ζωηφόρος, ζωοδότης καὶ τροφοδότης, ὡς ἀπόρροια μιᾶς ἀρχιερατικῆς πορείας μεστὴ ἀπὸ ζωὴ, γεμάτη ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ. Έχω τὴ γνώμη ὅτι κι ἐκεῖνος, ὅπως κάθε ἀναγνώστης ποὺ θὰ πάρῃ στὰ χέρια του αὐτὸ τὸ βιβλίον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Παντελεήμονος, θὰ ἀπολάμβανε τὰ πνευματικὰ ἐδέσματα, γιατί ἐτοιμάστηκαν ἀπὸ ἓναν καταξιωμένο σὲφ τοῦ κηρύγματος, ποὺ ἐδῶ καὶ πενήντα χρόνια δὲν ἄφησε κανένα νὰ πεινάσῃ ἀπὸ λόγο Χριστοῦ...

π. Στυλιανὸς